



**Generální finanční ředitelství**  
Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1



GFR01257621  
ESS

Č. j.: 12506/21/7700-00130-711462  
K Vašemu č. j. KVOP-982/2021 ze dne 12. 1. 2021

Vyřizuje: Mgr. Filip Jagoš, Oddělení právně-analytické  
Tel: (+ 420) 296 853 860, (+ 420) 296 852 222  
E-mail: Filip.Jagos@fs.mfcr.cz  
ID datové schránky: p9iwj4f

Kancelář veřejného ochránce práv  
Údolní 39  
602 00 Brno  
ID datové schránky: jz5adky

### **Odpověď na žádost veřejného ochránce práv ze dne 12. 1. 2021**

Vážený pane veřejný ochránce práv,

obdržela jsem Vaši písemnost ze dne 12. 1. 2021, ve které mi oznamujete, že jste zahájil šetření ve věci postupu finančních úřadů při vyřizování žádostí o kompenzační bonus<sup>1</sup>. Uvádíte, že některé žadatele po podání žádosti neformálně (telefonicky či e-mailem) kontaktovaly úřední osoby správce daně s tím, že nesplňují podmínky pro přiznání a výplatu kompenzačního bonusu, a snažily se je přesvědčit, aby z toho důvodu vzali svoji žádost zpět. Žadatelé si zpravidla nebyli vědomi, že důsledkem zpětvzetí žádosti bude absence odůvodněného rozhodnutí, proti kterému by bylo možné uplatnit prostředky procesní ochrany. V důsledku uvedených skutečností mohli dle Vaší žádosti žadatelé utrpět újmu na svých právech.

Dále požadujete po Generálním finančním ředitelství informace a vysvětlení ve smyslu § 15 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně:

1. Je poučování žadatelů o kompenzační bonus ohledně možnosti zpětvzetí žádosti či ohledně jiných procesních postupů metodicky upraveno? Pokud ano, prosím o zaslání tohoto metodického pokynu či vnitřního předpisu.
2. Je postup finančních úřadů, respektive jednotlivých úředních osob při poučování o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus dle Generálního finančního ředitelství v souladu s daňovým řádem, případně dalšími právními předpisy? Pokud Generální finanční ředitelství takový postup nepovažuje za souladný s právem či problematický v některých jeho aspektech, zvážíte metodické usměrnění správní praxe?
3. Umožňují-li to evidenční systémy Finanční správy ČR, prosím o poskytnutí

---

<sup>1</sup> Dle zákona č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, jakož i dle zákona č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2 (dále jen souhrnně „kompenzační bonus“).

statistických informací o tom, kolik bylo v roce 2020 podáno žádostí o kompenzační bonus a kolik jich bylo žadateli vzato zpět, a to v členění za jednotlivé finanční úřady.

Generální finanční ředitelství ve spolupráci s dalšími orgány Finanční správy České republiky uvedené projednaly a zjistily následující:

Ad 1. Správa kompenzačního bonusu dle zákona č. 159/2020 Sb. byla v rámci Finanční správy ČR obecně upravena metodickými pokyny č. j. 24440/20/7700-10050-050030, resp. č. j. 32828/20/7700-10123-711442, vydanými Generálním finančním ředitelstvím, které zasíláme přílohou. Při správě kompenzačního bonusu dle zákona č. 461/2020 Sb. se postupuje obdobně dle těchto pokynů. Tyto metodické pokyny obsahují zmínku o možnosti žadatele vzít svoji žádost o kompenzační bonus zpět, a to až do okamžiku předepsání vyměřeného kompenzačního bonusu do evidence daní nebo do vydání rozhodnutí dle § 106 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění p. p. (dále jen „daňový řád“), v případě, kdy žadatel nesplňuje podmínky pro jeho přiznání. V metodických pokynech bylo apelováno na pokud možno neformální kontakt vedoucí k co nejrychlejšímu odstranění vad či doplnění potřebných údajů ve prospěch daňového subjektu. Dále je v nich uvedeno: „*Úřední osoby finančních úřadů by měly být vedeny k uplatňování maximální vstřícnosti vůči subjektům žádajícím o KB a uplatňovat způsoby komunikace, které povedou k vyřízení žádostí bez zbytečných průtahů v souladu se základními zásadami správy daní...*“ Forma a způsob poučení žadatele o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus nebyla v těchto ani jiných metodických materiálech Generálního finančního ředitelství nikterak upravena, krom apelu na jejich neformálnost.

Po doručení Vaší žádosti byly jednotlivé finanční úřady osloveny s dotazem, zda v rámci své působnosti metodicky upravily poučování žadatelů o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus. Z odpovědí vyplývá, že žádný z nich k tomuto kroku nepřistoupil. Některé finanční úřady však pro potřeby úředních osob, které správu kompenzačního bonusu zajišťovaly, vytvořily vzory e-mailových zpráv obsahující též řešené poučení. Zde je třeba podotknout, že tyto vzory jsou nepočtené a nejsou rigidní.

Tyto vzory shodně obsahují identifikaci žádosti o kompenzační bonus, její předběžné posouzení správcem daně ve vztahu k uvedeným či zjištěným skutkovým okolnostem případu, výzvu k doplnění vyjádření a poučení o možnosti vzít žádost zpět následujícího znění: „*Dospějete-li naopak po opětovném zvážení žádosti o kompenzační bonus k závěru, že při jejím podání došlo k pochybení, protože podmínky pro přiznání nároku na kompenzační bonus nejsou zcela naplněny, pak lze předejít dalšímu prověřování oprávněnosti tohoto nároku tím, že ve stejné lhůtě vezmete žádost zpět.*“

Uvedené poučení by se mohlo bez kontextu jevit nikoli zcela patřičné, avšak ve spojení s ostatními informacemi uvedenými v e-mailu se domníváme, že není v rozporu se základními zásadami správy daní a rovněž nelze považovat žádným způsobem za „ovlivňující“ či „nátlakové“. Žadatelé jsou pouze poučeni o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus a seznámeni s dosavadními zjištěními správce daně, ale je ponecháno na jejich uvážení, zda žádost vezmou zpět či nikoli.

Ad 2. Správce daně má ve smyslu § 6 odst. 3 daňového řádu poučovací povinnost vůči osobám zúčastněným na správě daní o jejich právech a povinnostech. Obecně lze proto stanovit, že poučování o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus je v souladu se základními zásadami správy daní. Informace obsažené v poučení však musí být pravdivé a v souladu s dotčenými právními předpisy. U poučení o možnosti zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus je proto především nutné, aby z něj jednoznačně vyplývalo, že zpětvzetí je toliko právem a nikoli povinností žadatele. V opačném případě nelze toto poučení považovat za souladné s právními předpisy.

Generální finanční ředitelství danou problematiku předložilo na poradách orgánů Finanční správy ČR uskutečněných ve dnech 14. a 15. 1. 2021. Ze strany Generálního finančního ředitelství bylo uvedeno, že obecně je poučení žadatele o možnosti vzít zpět jeho žádost o kompenzační bonus (v rámci neformální komunikace telefonické či písemné) souladné s právními předpisy. Nesmí však na žadatele působit nátlakově a tato možnost by ze strany úřední osoby správce daně neměla být uvedena jako jediné řešení konkrétní situace. Vzhledem k tomu, že finančními úřady nebylo avizováno časté podávání stížností na postup při poučování žadatelů o kompenzační bonus, lze se domnívat, že k nesprávnému či neúplnému poučení dochází pouze v ojedinělých případech a lze je přičítat toliko jednotlivým pochybením lidského faktoru. Generální finanční ředitelství proto považuje shora uvedené instrukce pro finanční úřady za dostatečné opatření k zabránění, aby se tyto ojedinělé situace v budoucnu opakovaly, a proto není nutné další metodické usměrnění.

Ad 3. V příloze jsou zasílány požadované statistické údaje o počtu podaných žádostí o kompenzační bonus a počtu zpětvzetí těchto žádostí v členění za jednotlivé finanční úřady. Je vhodné podotknout, že uvedený počet zpětvzetí je souhrnný a nelze z něj určit, kolik žádostí bylo vzato zpět v návaznosti na poučení žadatele úředními osobami a kolik z jiných důvodů čistě na straně žadatelů, neboť takové údaje Finanční správa ČR neshromažďuje a vzhledem k méně formalizovanému způsobu komunikace při řešení žádostí o kompenzační bonus taková distinkce ani není proveditelná.

Doufám, že Vám tyto odpovědi pomohly k objasnění předmětu Vašeho šetření. Pokud však bude potřeba další doplnění informací nebo podání vysvětlení, tak se na mne neváhejte obrátit.

S pozdravem

Ing. Tatjana Richterová  
generální ředitelka

#### **Přílohy**

Metodický pokyn ke správě kompenzačního bonusu č. j. 24440/20/7700-10050-050030

Metodický pokyn ke správě kompenzačního bonusu č. j. 32828/20/7700-10123-711442

Statistika - žádosti o kompenzační bonus a jejich zpětvzetí